

अॅग्रोमेट अँडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु,

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५३८००९

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५ ई-मेल : amfupune@gmail.com

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि.२८/०३/२०२५

जिल्हा : जळगाव

हवामान अंदाज :

हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (२८/०३/२०२५ ते ०१/०४/२०२५)				
	दिनांक	29	30	31	1
पाऊस (ममी)	0	0	0	5	13
कमाल तापमान (अं.से.)	40	40	41	41	40
कमान तापमान (अं.से.)	22	23	24	25	25
ढग स्थिती (आकाश)	0	0	2	4	6
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	69	70	71	70	71
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	28	29	29	28	29
वाऱ्याचा वेग (कमी.तास)	8	6	6	5	7
वाऱ्याची दिशा (अंश)	324	36	57	37	56

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृष वषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		<p>भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादे शक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक २८, २९ व ३० मार्च, २०२५ रोजी हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असून दिनांक ३१ मार्च, २०२५ व ०१ एप्रिल, २०२५ रोजी तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे.</p> <p>ईशारा : भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादे शक हवामान केंद्र , मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक ०१ एप्रिल, २०२५ रोजी तुरळक ठिकाणी वादळी वारा (४० ते ५० क.मी.तास), मेघगर्जना, वजांसह पावसाची शक्यता आहे.</p>
वस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		<p>वस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र वभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक ०२ ते ०८ एप्रिल, २०२५ दरम्यान</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ पावसाचे प्रमाण सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमाल तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> • तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता असल्याने काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी तसेच उघड्यावरील धान्य ताडपत्रीने झाकून ठेवावे. • उन्हाळी पके, भाजीपाला व फळबागांना स्थानिक परिस्थिती, ज मनीची खोली/ज मनीचा प्रकार व गरजेनुसार पाणी द्यावे. • फळबागेमध्ये ज मनीत ओलावा टिकवून ठेवण्यासाठी आच्छादनांचा वापर करावा. • शेतकरी बांधवांनी आपल्या पकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमन सर्वेक्षण करून जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास व वध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात.

	<ul style="list-style-type: none"> • शेतकरी बंधूनी हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानचा पूर्वानुमाना करीता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • शेतकरी बंधूनी मेघगर्जना व वजेचा पूर्वानुमाना करीता दा मनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • शेतकरी बंधूनी कृष वषयक माहितीसाठी, महात्मा फुले कृष वद्यापीठाच्या कृषद र्शनीचा एक संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोग करावा.
--	---

<p>अवकाळी पाऊसा पूर्वी व नंतरच्या उपाययोजना</p>	<p>मेघगर्जना, वजांचा कडकडाट, सोसाट्याचा वारा अवेळी पाऊसाची शक्यता असल्याने फळ झाडांना व भाजीपाला पकांना आधार द्यावा. शेतातील सर्व पकक्षेत्रातील अतिरिक्त पावसाच्या पाण्याचा निचरा करण्यासाठी तत्काळ उपाययोजना करावी. परिसरात वादळी वारे , मेघगर्जना, वजांचा कडकडाट, सोसाट्याचा वारा असताना जर आपण शेतात असाल आ ण जवळ कुठलाच पर्यायी आसरा नसेल तर उंच जागा, उंच झाडांनापासून दूर राहावे व शेवटचा पर्याय म्हणून लगेच गुडघ्यावर बसून हाताने आपले कान झाकावे व आपले डोके दोन्ही गुडघ्याच्या मध्ये ठेवावे . ज मनीशी कमीत-कमी संपर्क असावा. जनावरांना पाण्याच्या स्त्रोतांपासून जसे तळ, तलाव, नदी, ई. पासून लांब ठेवावे. जनावरांना शेतामधील धातूच्या अवजारांपासून, मोटर, सायकल व इतर वाह नांपासून दूर ठेवावे. अवकाळी पावसानंतर हवेत थंडावा निर्माण होतो, थंडीपासून फळबागांचे संरक्षणासाठी त्याच दिवशी बागेस वहिरीचे पाणी देवून हलके ओलीत करावे. अवकाळी पाऊसानंतर बागेत, शेतात, बांधावर पडलेला काडीकचरा, फळे, पाने, फांद्या वेचून बाग स्वच्छ करावी. थंडावा जास्त असल्यास बागेभोवती बांधावर काडीकचर्याचे ढीग करून ते पेटवून शेकोट्या कराव्यात. परिसरात वादळी वारे , अवकाळी पावसानंतर शेतातील उभ्या पकाची पड झाली असल्यास पक बांधणी करावी. परिसरात वादळी वारे, मेघगर्जना, वजांचा कडकडाट, सोसाट्याचा वारा असताना वजेवर चालणाऱ्या वस्तू इलेक्ट्रॉनिक, इलेक्ट्रिकल वस्तू आ ण यंत्रे बंद ठेवण्यात यावे. घराच्या खडक्या व दरवाजे बंद ठेवा. घरा भवतीची उंच झाडे यापासून दूर राहावे . शेतीची अवजारे, मोटर सायकल व इतर वाह नांपासून दूर राहावे . गाडी चालवत असल्यास सुर क्षत स्थळी जाण्याचा प्रयत्न करावा . मोकळ्या तसेच लटकल्या वद्युत तारांपासून दूर राहा. जंगलामध्ये दाट लहान झाडाखाली उताराच्या जागेवर निवारा घ्यावा. इतर खुल्या जागेवर , दरी सारख्या खोल जागेवर जाण्याचा प्रयत्न करावा . वीज पडल्यास त्वरित रुग्णवाहिका व वैद्यकीय मदत बोलवा , त्याला हात लावण्यास धोका नाही . मेघगर्जना व वादळ असल्यास उंच जागांवर , टेकडीवर, मोकळ्या जागांवर , स्वतंत्र एकटी झाडे, रेल्वे, बसस्थाने, दिव्यांचे खांब, धातूचे कुंपण, उघडी वाहने आ ण पाणी टाळावे . घरात असल्यास वायर द्वारे जोडले गेलेले फोन, मोबाईल व इतर इलेक्ट्रिकल उपकरणे , वद्युत जोडणीस हात लावू नये. मेघगर्जना व वादळा दरम्यान वजा चमकताना कोणत्याही वद्युत उपकरणाचा वापर करू नका . या दरम्यान आंघोळ करणे, हात धुणे , गाडी धुणे , कपडे धुणे हे कार्य करू नये . प्रवाहकीय पृष्ठभागाशी संपर्क टाळावा. धातूची तारे, खडक्यांची तावदाने, वायरिंग व नळ घराबाहेर असल्यास मेघगर्जनाच्या वेळी वजा चमकत असताना झाडाखाली कंवा झाडाजवळ उभे राहणे, वाहनांच्या, धातू कंवा वजेच्या भागाशी संपर्क टाळावा . अधांतरी लटकणार्या लोंबणाऱ्या वायर पासून लांब रहा . वजा चमकत असताना शक्यतो घराबाहेर पडणे टाळावे. घरातील वद्युत उपकरणे बंद ठेवावी. जनावरांना सुर क्षत स्थळी ठेवावे . घराबाहेर असताना कंवा वादळी वारे वाहत असताना झाडाजवळ उभे राहू नये . सुर क्षत स्थळी आश्रय घ्यावा.</p>
--	---

हरभरा	साठवणूक अवस्था	काढलेल्या धान्यास ५-६ दिवस कडक ऊन द्यावे. हरभरा कोठीमध्ये साठवून ठेवावा. त्यामध्ये कडु लंबाचा पाला घालावा. त्यामुळे साठवणीत कीड लागत नाही.
उन्हाळी भुईमूग	पक वाढीची अवस्था	उन्हाळी भुईमूग पकास ज मनीच्या मगदूराप्रमाणे व उपलब्धतेनुसार ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी द्यावे. पकाची कोळपणी व खुरपणी करून पक तण वरहीत ठेवावे जेणेकरून तणांची अनद्रव्यांसाठीची स्पर्धा रोखण्यास मदत होईल. भुईमूगाच्या आऱ्या ज मनीत (३५ ते ४५ दिवस) जाण्यास सुरुवात झाल्यावर आंतरमशागत करू नये. आऱ्या ज मनीत जाण्याच्या वेळी तसेच शेंगा

		पोसण्याच्या कालावधीत पाण्याचा ताण पडू देवू नये.
उन्हाळी बाजरी	पक वाढीची अवस्था	उन्हाळी बाजरी पकास ज मनीच्या मगदुरानुसार व पकाच्या वाढीच्या संवेदनक्षम अवस्थेत १० ते १२ दिवसांच्या अंतराने ५ ते ६ पाण्याच्या पाळ्या द्याव्यात . पाण्याची उपलब्धता मर्यादित असल्यास, पहिले पाणी फुटवे येण्याच्या वेळी (पेरणीनंतर २० ते २५ दिवसांनी), दुसरे पाणी पीक पोटीत असताना (पेरणीनंतर ३५ ते ४५ दिवसांनी), तिसरे पाणी दाणे भरतेवेळी (पेरणीनंतर ६० ते ६५ दिवसांनी) द्यावे.
गहू	साठवणूक अवस्था	मळणी झालेले गहू पीक, उन्हात चांगले वाळवावे आ ण साठवण कोंदट कवा ओलसर जागेत करू नये.
मका	काढणी ते साठवणूक अवस्था	अमेरिकन लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी निंबोळी अर्क ५% कंवा इमामेक्टीन बेंझोएट ५ % एस.जी. ८ ग्रम प्रति लटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी. मात्र फवारणी केलेल्या मक्याचा वापर जनावरांच्या चा-यासाठी तसेच मका कणसांचा वापर खाण्यासाठी करू नये. पीक काढणी अवस्थेत आलेले असल्यास त्याची काढणी करावी. तसेच उन्हात चांगले वाळवावेत. साठवण कोंदट कवा ओलसर जागेत करू नये.
आंबा	फळधारण अवस्था	आंबा मोहरामधील पर्णगुच्छ दिसून आल्यास तो मोहोर कापून नष्ट करावे व तोडलेल्या जागी कॉपरऑक्झीक्लोराईड द्रावण ३ ग्रॅम प्रति लटर पाण्यासोबत लावावे. तसेच आंबा पकाच्या नवीन पालवीवरील पर्णगुच्छ दिसून आल्यास ती पालवी कापून नष्ट करावी व तोडलेल्या जागी कॉपरऑक्झीक्लोराईड द्रावण ३ ग्रॅम प्रति लटर पाण्यासोबत लावावे. अ धक तापमानामुळे झाडाला पाण्याचा ताण बसून फळगळ होण्याची शक्यता असल्याने पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार बागेस पाणी द्यावे. बागेमध्ये गारवा टिकवून ठेवण्यासाठी उपाययोजना करावी. बागेमध्ये ज मनीत ओलावा टिकवून ठेवण्यासाठी आच्छादनांचा वापर करावा.
जनावरांचे व्यवस्थापन		महात्मा फुले कृषी वद्यापीठाच्या देशी गाय संशोधन प्र शक्षण केंद्रांतर्गत पशुसंवर्धन व दुग्धशास्त्र वभागाच्यावतीने वक सत करण्यात आलेल्या देशातल्या पहिल्या फुले अमृतकाळ (Phule Amrutkal App) या पशुसल्ला मोबाईल प्रणालीचे (अॅप) लोकार्पण झाले असून , आता आपण ते मोबाईल मध्ये इंस्टाल करून मोबाईलवर पशुसल्ला घेऊ शकतो. फुले अमृतकाळ अॅप डाउनलोड (Phule Amrutkal App Download) केल्याने होणारे फायदे : फुले अमृतकाळ या अॅप च्याद्वारे जनावरांना उष्णतेमुळे निर्माण होणारा ताण कमी करण्यासाठी , गोठ्यातील तापमान घट वण्याकरिता व योग्य आर्द्रता राखण्याकरिता सावलीची सोय करणे , योग्य वायु वजन राखणे , पण्याकरिता थंड पाणी उपलब्ध करून देणे , फॅन कंवा फॉगर यंत्रणा स्वयंचलीत पद्धतीने सुरू करणे तसेच संतु लत आहार नियोजन इत्यादी उपाय योजना करण्यासाठी वेळोवेळी सूचना दिल्या जातील.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पकावर कटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/काळजी घ्यावी तसेच फवारणी करिता कसान कवच बॉडीसूटचा वापर करावा.		

स्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
- २) मागील हवामान :-
ठिकाण : कृ .म.वि., पुणे.
दि. : २८.०३.२०२५

स्वाक्षरीत
प्रमुख अन्वेषक, ग्राकूमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे

